

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Belokranjski steljniki.

Belokrajino pokrivajo danes obsežni steljniki, poraščeni s praprotjo in travo. Proti Kulpi so te lege daleč na okrog ravne in čiste kakor najboljše polje, pod vznožjem Gorjancev so pa bregovite in kamnite. Gospodarji rabijo te prostore za dobivanje potrebnega nastilja in za pašo. Praprot raste po teh steljnikih na gosto kakor bi bila sejana, vmes pa trava, ki rabi živini za pašo. S teh prostorov dobivajo ljudje potrebno steljo in pašo. Praprot daje prav dobro steljo, paša pa je malo bolj pusta. Ruša njena obstoji po največ iz „glote“ in „grebenčice“, dveh trav, ki sta značilni za te steljnike.

Slično obraščene prostore vidimo tu in tam tudi po naših gozdih, kjer se je drevje posekalo in pustilo, da so se goličave obrastle s praprotjo. Vse to nam pa kaže, da so pokrivali nekaj te prostore gozdi, ki so se posekali in pustili za pašnike in steljnike.

Kdor vidi vprvič te steljnike, se čudi, kako je mogoče pustiti v sedanjem času take prostore v nemar. Če pa začne motriti gospodarske razmere po Belokrajini, pa vidi, da tiči glavni vzrok tem samoraškim steljnikom v pomanjkanju delavnih moči deloma pa v legi steljnikov, ki je več ali manj oddaljena in zaradi tega težka za obdelovanje. In ker primanjkuje ljudem druge stelje in boljše paše, ni prav nič čudnega, če se ti steljniki plačujejo danes tako drago ali pa še dražje kakor najboljše njive.

Belokranjci so svojim steljnikom tako vajeni, da jih štejejo za tako potrebne in važne kakor druga zemljišča, kakor njive ali pa gozde.

Kajpada ne sodijo taka zemljišča v sedanje stoletje, ki se odlikuje po čim dalje bolj skrbnem obdelovanju zemlje. In zato je več kakor gotovo, da bodo prej ali slej izginili tudi belokranjski steljniki in da se bodo umaknili važnejšim kulturam, gozdom, travnikom in njivam. Kakor hitro se bo Belokrajina bolj gosto naselila, pa bodo izginili steljniki. To se opazuje že sedaj in se bo pozneje še bolj, ko bo oživela te plodne kraje belokranjska železnica. Da je Belokranjec sicer skrben poljedelec, o tem se lahko prepričamo povsod. Kako skrbno so n. pr. ob vznožju Gorjancev obdelani prostori! Vsak kotic, kjer je količkaj ugodna lega in zemlja, je obdelan! Steljniki so jim pa od rok in zato so puščeni za pašo in za dobivanje potrebnega nastilja.

* Predelavanje steljnikov v bolj hvaležne kulture bo ovirala kolikor toliko parcelacija, ki je izvedena po teh prostorih. Danes žanje steljo vsak na svoji parceli, dočim imajo pašo skupno.

Na vsak način bo kazalo, da se ugodne lege obračajo v prvi vrsti za pridelovanje krme, goveje in prašičje, da se povzdigneta živinoreja in prasičjareja in postavi s tem temelj boljšemu gospodarstvu. Kajti obilnejša krma bo tudi tukaj podlaga za izboljšanje kmetijstva. Manj ugodne, kamnite in bregovite lege pa bo kazalo pogozditi, da se povzdigne blagostanje prizadetih krajev. Pri vsem tem izboljšavanju pa se ne bo smelo pozabiti na pašo, ki je za belokranjske razmere važna.

Delo živinorejskih zadrug.

Nihče ne more tajiti, da bi živinorejske zadruge ne imele velikega pomena za povzdigo naše živinoreje in sploh za izboljšanje živinorejskih naših razmer. Treba pa je, da se zbirajo krog njih zavedni, za skupno delo navdušeni živinorejci.

Eden za vse, vsi za enega, to geslo mora prešinjati slehernega člana, da bo zadruga res lahko kaj vspesnega storila.

Dokler bo pa vsak iskal le svoje koristi, toliko časa bo imela zadruga težko stališče, ne samo glede potrebnega števila članov ampak tudi glede svojega delokroga in razvoja.

V živinoreji imamo več stvari, za katere se je treba skupno potegovati, da bomo kaj dosegli. Važna je v tem oziru skrb za dobre plemenjake. Na to stran se odpira vsaki dolenski zadrugi brez izjeme hvaležno polje, kajti razmere glede na to rejo še zmeraj niso urejene. Nobeni zadrugi ne bo pri nas kazalo, da bi se te reje poprijela na skupni račun ali na svoj račun, kakor delajo n. pr. zadruge po Švici in drugih planinskih deželah, ali dosti drugega bo že s tem storila, da se bo potegovala za to in da bo posredovala in pomagala pri dobavi plemenjakov in da bo zasledovala vspehe, ki so se dosegli z združnimi plemenjaki pri zarodu. Če bi ne mogla zadruga v naših razmerah nič drugega storiti za povzdigo živinoreje kakor edino to, da skrbi za dobre plemenjake, ki naj bi se tudi doma izrejali, pa bo morala biti zadovoljna s svojim delom.

Zelo važna in hvaležna naloga živinorejskih zadrug je pa to, da skrbe za pašnike in sicer v prvi vrsti za pašnike za mlado goved. Z napravo skupnih pašnikov bo zadruga največ dobrega storila in prišla bo do tistega dela, ki ji mora pridobiti vsakega živinorejca, ki je količkaj vnet in ima količkaj smisla za skupno delo. Dokler nima zadruga kaj pokazati in kaj ponuditi, kar bi živinorejcem naravnost koristilo, toliko časa nima pri naših živinorejcih nobene prave veljave. Kakor hitro se ji pa posreči dobiti kak pašnik za skupno rabo, takoj se povzdigne zanimanje pri živinorejcih in naravna posledica je, da se povzdigne tudi njeno delovanje v prid domači živinoreji. To vidimo drugod in to čutimo tudi po naših krajih.

Z dobrimi pašniki so zadruge največ storile in največ dosegle. Na ta način so izboljšale rejo mlade živine in povzdignile tudi število živine, kajti kolikor krme so si živinorejci čez poletje doma prihranili, — ker so oddali mlado goved na pašo, — toliko več živine so lahko čez zimo doma v hlevu redili, tako da je bil vspeh paše povsem očiten.

Obžalovati je seveda, da ni mogoče povsod priti do takih pašnikov in da se mora delo zadrug marsikje omejiti le na pre-skrbo dobrih plemenjakov in na to, da se popolni potrebno število sčasoma tudi z domačo rejo.

Trgovina in obrt.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Urban Horvat, zborniški svetnik.

I.

Zdi se mi zelo potrebno, da seznanim naše Dolenjce in cenjene čitatele, kakor še posebno male trgovce in obrtnike z bistvom trgovske in obrtniške zbornice. Prav malo je ljudi, ki bi sploh razumeli in imeli pravi pojem, kaj je trgovska in obrtniška zbornica in kakšen je njen namen. Da, cló veliko jih je, ki še sploh niso slišali tega imena, kaj še le, da bi znali to zbornico uvaževati. Tako tudi ni nič čudnega, da marsikater mali trgovec in obrtnik niti ne vé, da ima volilno pravico zastopnikov v trgovsko ali v obrtniško zbornico, kakor se je to opazilo pri zadnjih dopolnilnih volitvah.

Namenil sem se tedaj v naslednjih številkah Dol. Novic kot pravi član trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko podati cenjenim čitateljem vsaj nekoliko pouka o tej zbornici, katera v resnici zasluži vsled svoje velepomembne važnosti za trgovski in obrtniški stan popolne pozornosti slehernega zavednega trgovca

in obrtnika. Želim, da bi vzbudile moje skromne besede prav veliko zanimanja za to zbornico posebno mej trgovci in obrtniki, v mestih in okolih in da bi spoznali njene dalekosežne koristi. Potemtakem smemo pričakovati, da se bodo tudi prihodnje volitve vršile bolj točno, razumno in zavedno, kakor pretekle.

Najprvo bodem prinesel s potrebnimi pojasnili mali izvleček poslovnega reda trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko, kakršnega je potrdilo visoko c. kr. trgovsko ministerstvo z razpisom 30. oktobra 1868. l. — Potem pride na vrsto volilni red. Nadalje bodem naznanjal v kratkih odstavkih najvažnejša poslovna poročila od ene dōbe do druge, kakor tudi zapisnik posameznih rednih javnih sej. — Tudi na letni računski zaključek ne bodem pozabil itd.

S tem hočem tedaj cenjene čitatelje seznaniti z velevažnim delovanjem trgovske in obrtniške zbornice ter upam ob enem tako rešiti vsaj nekoliko svojo nalogo, ki sem jo dolžan nasproti svojim velečislanim volilcem.

Poslovni red. — Trgovska in obrtniška zbornica je po zakonito pozvanih udeležencih izvoljen organ, kateremu je zastopati koristi trgovskega in obrtniškega stanū, kakor tudi rudarstva. — Zbornica šteje 24 pravih članov in ima pravico po svojem preudarku imenovati dopisujoče člane. Zakon z 29. junija 1868 l., drž. zak. št. 85, oznamuje pravice, dolžnosti in področje zbornice. — O stvaréh, ki spadajo v področje zbornice, posvetuje se zbornica ter ima v ta namen redne in izredne seje. Tekoče posle oskrbuje predsedstvo s pisarno. — Kakor hitro se ustanovi in potem v prvi seji vsakega leta voli trgovska in obrtniška zbornica z glasovnicami za dobo tega leta iz svoje srede z absolutno večino glasov predsednika in podpredsednika. Oba načelnika smeta biti zopet izvoljena. Ako bi predsednik in podpredsednik ne mogla ali ne utegnila, voli zbornica za to dōbo začasnega predsednika. Volitev stalnih načelnikov, kakor tudi njih zopetno izvolitev mora potrditi trgovski minister. Načelnika poslujeta dotlej, dokler trgovski minister ne potrdi nove ali zopetne izvolitve. — Za oskrbovanje konceptnih, pisarniških in blagajniških poslov imenuje zbornica izven kroga svojih članov strokovno izobraženega, plačanega tajnika in potrebno plačano pomožno osebje. Tajniku in pomožnemu osebju odkazuje predsednik opravila. — Vse poslovne dopise, ki dohajajo trgovski in obrtniški zbornici, upisavati je treba v poseben vložni zapisnik. — Vloge, dohajajoče zbornici, odpira predsednik; ako pa on ne utegne, podpredsednik; ako pa oba ne utegneta, začasni predsednik zbornice. — Predsednik je jedini zakoniti zastopnik zbornice. On določuje predmete, o katerih in vrsto, po kateri se je posvetovati v seji. On je odgovoren za to, da se izpolnjuje zakoniti propisi, osobito, da se ne prekorači področje zbornice, da se postopa po poslovnem redu ter da se izvršujejo zbornični ukrepi in naročila. Če meni, da ne more prevzeti te odgovornosti za zvršbo katerega zborničnega sklepa, sme ga ustaviti, vendar mora to stvar takoj ali potem, ko se je o njej zopet posvetovala zbornica, predložiti trgovskemu ministru. On izdaje vse razpise in poročila, katera ž njim vred podpisuje tajnik. Vselej, kadar predsednik ne utegne ali je odsoten, preidejo njega pravice in dolžnosti na podpredsednika, in ako bi pa tudi ta ne mogel ali pa bi utegnil biti odsoten, na začasnega predsednika. — Pravi člani dolžni so udeleževati se sej, izdelovati izročena jim poročila, vzprejemati volitve v odsek. — Redne seje so, ako je predmetov, o katerih se je posvetovati, vsak mesec vsaj jedenkrat, izredne pa ali na poziv trgovskega ministra ali zborničnega predsednika, ali pa, ako to zahteva vsaj tretjina pravih članov. Praviloma naj se omeja posvetovanje v sejah le na vsposed, ki ga predsednik nekaj dni pred sejo dopošilja članom. O predmetih, katere je zbornica spoznala za nujne, sme se pa v vsaki seji razpravljati. O posvetovanju vsake seje spisavati je zapisnik, v katerem se mora natančno zabeležiti število navzočih in glasujočih članov. Zapisnik podpisujeta predsednik in zapisnikar. Vsakemu glasovalcu je na voljo dano, dati svoje, v seji izraženo mnenje, posebe v zapisnik ali pa je zapisniku pisano priložiti. — Zbornične seje so praviloma javne. Izvzeta so naročila ali poročila oblastev in posvetovanja o njih, če so oblastva zahtevala, da ostanejo tajna; potem posvetovanja ob osebnih in takih stvareh, za katere večina navzočih članov zahteva zaupno sejo; naposled posvetovanja o razsojanju preprirov, o katerih je razpravljalo zbornično razsodišče. O stvaréh, katere obremenjujejo zbornični proračun, mora se le v javni seji posvetovati in sklepati. Zapisniki o javnih sejah razglašajo se tiskani v slovenščini in nemščini.

Za sklepčnost je treba najmanj polovice pravih navzočih članov. Zbornica sklepa le na zborničnih sejah, in sicer z absolutno večino. Pri enakem številu glasov odloči glas predsednika. Kadar

se gre za to, o čemer govori § 11. zakona z 29. junija 1868. l., da se kateri član izključi, potrebno je, da za ta ukrep glasuje najmanj 14 članov. — Komisar, ki ga imenuje trgovski minister, ima pravico, udeleževati se zborničnih sej. Besede sme zahtevati vsak čas, vendar glasovati nima pravice. — O poročilu se sme pričeti razgovor šele tedaj, kadar je bilo dokončano. — Predsednik določuje red, po katerem se vrste predlagatelji in govorniki, in to po redu, po katerem se prijavljajo. Predlagatelj ima pravico utemeljevati svoj predlog in zadnji govoriti o njem. — Nobenega govornika se ne sme v govoru pretrgati; le tedaj, kadar se govornik oddalji od predmeta ali kadar govori nedostojno, pristoji predsedniku pravica, pozvati ga na red. Predsednik ima tudi pravico, ako je treba, vzeti govorniku besedo. Ako se dvomi, kaj bi bilo pravo, glasovati je o tem, ali je primerno pozvati govornika na red ali pa mu odtegniti besedo. Ako nihče več ne govori ali ako sprejme zbornica konec razgovora, dá predsednik predlog na glasovanje. Kako da je sestavljati vprašanja, o tem se sme pač še predlagati, razgovarjati in posebe glasovati. Kadar se vrši glasovanje, ne sme se več razgovarjati ali še jedenkrat utemeljevati izraženo mnenje, niti se ne sme govoriti proti mnenju drugega člana. — Predsednik izroča dohajajoče dopise članom. Ako si je zbornica volila stalne odseke za določene predmete, izroča jih tem odsekom, da se posvetujejo o teh dopisih in izveščajo o njih v prihodnji zbornični seji. Vsak član ima pravico, stavljati v seji predloge ustno ali pismeno. Za predloge je treba, da se vpraša, ali jih kdo podpira, in ako jih podpirajo trije člani, je treba dati predmet na dnevni red prihodnje seje, ako v zbornici ni bil spoznan za nujnega in primernega, da se koj razpravlja o njem. Trgovska in obrtniška zbornica sme si voliti odseke, kateri se popred posvetujejo in poročajo zbornici. — Odseki smejo po svojem preudarku pozivati v svoje seje zvedence ali pa jih vprašati za mnenje. — V zborničnih sejah določuje se in ukrepa, koliko članov je voliti v odseke. Te člane volijo navzoči člani z relativno večino glasov.

(Dalje sledi.)

Zabavi in pouku.

Dogodki barona Frik-Fraka.

Po mojem kratkem bivanju v žarkih svobodnega solca in po tem, kar sem čul v avdijenci pri Njega Jasnosti vladarju svobodnega mesta sem kmalu spoznal, da sem res v mestu, ki je na višku kulture in izobrazbe. Videl sem krasno, z vsem modernim komfortom opremljeno in po vseh najnovejših stavbenih higijeničnih in drugih takih predpisih zgrajeno poslopje ljudske šole, občudoval sem varnostne priprave za ponesrečence na Krki, divil se nad čarobno razsvetlavo mesta potom električnih žarnic in obločnic itd. itd.

Najbolj seveda mi je pa imponiral vladar svobodnega solca, majhen sicer po postavi, a velik po svojem duhu in umu. Kdor hoče modro vladati, si mora pred vsem pridobiti ljubezen svojih podanikov. Ljubljen vladar vse doseže, kogar se pa boje, tam vlada le servilnost, ki se prej ali slej spremeni v odpor in vrže vladarja s prestola. In kot sem spoznal, pod solncem ni bilo in ne bo bolj priljubljenega vladarja kot je vladar pod svobodnim solncem. Vse ga ljubi od najnižjega strežaja do njegovega prvega državnega kanclerja, od njegovega najhujšega sovražnika do njegovega najintimnejšega prijatelja. On je tisti, ki sovraži vsak prepir, a ljubi ljubi mir v svoji državi, on je tisti, ki nesebično skrbi za duševni in telesni blagor njemu zvestih in nezvestih podanikov.

Spoznavši torej vso uzornost uprave svobodnega mesta in prepričan se o vrlinah vladarja pod svobodnim solncem se drznem še nekaj prašati:

„Jasni g. župan! Hodil sem po mestu in se prepričal o res vzorni njegovi upravi. Prišel sem tudi na takozvani Breg ali kakor se že pravi šetališču ob novomeškem „ajzenponu“, kar ti opazim — bilo je namreč ravno po semnju — razne človeške spomenike, ki so pričali o minljivosti vsega, kar človek povzije. Te priče so bile veliko večje nego spomeniki, ki so jih zapuščale putke o minljivosti tega, kar putka zavzije, so pa zato razširjale tako prijeten vonj, da bi človek mislil, da je v rajju. Kaj ne, g. župan, da se taki slavni spomeniki ne smejo odpraviti, ker so narejeni v človekovi delavnici, le putke morajo stran, ker zapuščajo tako malovredne spomenike?“

„Da, da, g. baron. Res v Ljubljani in drugih večjih mestih imajo posebne stavbe kot na pr. Hribarjeve vile po raznih trgih stolnega mesta kranjske dežele, da se tamkaj puščajo na skritem

taki spomeniki. Dolenjska metropola pa, ki bodi vzor vsem slovanskim mestom po vsem svetu, ne potrebuje takih stavb, kamor bi skrivali to, kar priča o minljivosti zavžitih dobrin. Take stavbe bi le kazile vse lice svobodnega mesta in mesto ne bi bilo več svobodno, ako bi moralo kaj prikrivati. Po raju tako hrepenimo, zakaj ne bi njega prijetnosti vdihavali že na tem svetu in se naslajali nad vonjem, ki prihaja od teh spomenikov.

„Vrlo prav imate, g. župan. Toda, kaj sem že hotel reči. Da že res! Hodil sem tudi po drugih ulicah Vašega svobodnega mesta in videl sem tam nekje na nekem trgu ali kje je že bilo, pred neko hišo kopo otrok, ki so se igrali. Iz hiše pa je prihajal smrad kot bi bil v kakem okuženem mestu. Ko si bolj natančno ogledam hišo, vidim v njej polno nesnage, tako da se to ni prav nič ujemalo z moderno higijeno. In to ne samo pri eni hiši, ampak pri večih, kjer je veliko otrok na stanovanju. Kaj, ko bi take zanikarne gospodarje nekoliko posvarili ali si sami potom kake komisije ogledali vso to nesnago. Saj menim, da vendar ne želite, naj bi se v mestu pričela kaka kuga?“

„Da, če bi kuga pobrala samo klerikalce, naj bi le prišla, če pa misli pobrati tudi nas katerega, potem pa naj ostane le tam, kjer je. Sicer bi si že sam ogledal take hiše, a imam nujnejši posel; pisca „pod svobodnim solncem“ še ni na dan, in tega moram najti, prej ne bo mirno moje srce. Ko bo ta visel na vislicah, potem se bom šele umiril in potem bom imel zopet nekoliko več časa, da napravim zopet red v mestu. Ne morem pomagati, če pride tudi kuga z daljne Indije in mi vse ljudi podavi.“

„Otroci imajo itak že oslovski kašelj, škrlatinka je tudi zahtevala svoje žrtve, kaj hočemo.“

„Tega pa jaz, g. baron, res nisem kriv. Veste uradni šimej je le uradni šimej. Če tudi je manjkalo do konca šolskega leta le kakih 14. dni, vendar se od kompetentnih strani ni storilo nič, da bi se preprečila nevarnost razširjenja te zavratne bolezni. Ne vem sicer dobro, koliko smrtnih slučajev predpisuje slavni birokracij, da se zapro šole, gotovo pa je, da se mero-dajni krogi zdramijo šele takrat, če neprestano slišijo peti mrtvaški zvonček. Potem šele naredi prošnja dolgi uradni križevi pot skozi roke raznih poročevalcev. Na vsak način bi bilo potrebno, da so se ljudske šole letos zaključile nekoliko preje, ker je med otroki zelo razširjen kašelj in je več šolskih otrok zbolelo za škrlatinko. Žal da jaz sam ne morem ničesar storiti. Popolnoma prav so imeli oni starši, ki iz previdnosti niso pustili svojih otrok v šolo. Za posledice, ki nastanejo vsled hitrega razširjanja take bolezni bi bili le sami kaznovani in to vsled mrtve črke paragrafa. A da se vrnem še k Vašim prejšnjim izvajanjem glede nesnage po raznih hišah, naj le pripomnim, da tudi pri nas nekaterim gospodarjem malo prizanašamo, posebno če vemo, da so naši prijatelji. Saj veste vsakemu ni potreba tako na prste gledati. Kam pa pridemo?“

„Toda g. župan sedaj se moram posloviti. Prav pristrčna hvala Vam za vse informacije, ki ste mi jih dali. Ravnal se bom po Vašem vzoru, potem gotovo zlati vek nam Kranjcem pride. Mogoče Vas še obiščem, a za sedaj se hočem ozreti še po ostali Dolenjski. Zato pa zdravstvujte g. župan in še nadalje tako modro vodite svoje vladarske posle pod svobodnim solncem, kot ste jih do sedaj. Na zdar!“

„Na zdar! g. baron. Obiščite me le še kdaj, me bo prav veselilo; z Vami se človek tako po domače pomeni in pred vsem tako odkritosrčno, da je res pravi užitek poslušati Vas. Torej na skorajšnje svidenje, g. baron Frik Frak.“

Spremili so me g. župan prav do stopnjic in mi krepko stisnili roko, jaz pa sem stekel dol uživati še nadalje blagodejne dobrote svobodnega solnca.

(Dalje sledi.)

Tihotapci.

Povest. — Spisal Ognjeslav.

(Dalje.)

Takole je bilo gospod Pikolini: „Zvedeli smo, da imajo sinoči tihotapci pohod na sedlo. Od laške strani so nam tovariši poslali skrivoma sela. Od obeh strani smo jih hoteli zajeti, in napraviti enkrat mir, ker tako predrzno, kot zadnje čase, že niso tihotapci nastopali, kar pomni najstarejši stražniki. Pa zviti so tudi in prekanjeni! Razdelili so se. Že smo bili blizu njih, kar opazimo, da so ravno na nasprotnem grebenu; urno jo krenemo za njimi, pa nam zopet izginejo; ob enem pa začujemo, da pa iz desnega sedla drvi druhal po hribu, in ko se posvetujemo kaj storiti, počasi strel in naš ubogi Mirko se smrtno zadet zgrudi. Oddamo nekaj strel v ono stran, odgovori nam divji krahot, in zginili so brez sledu. Na daljno zasledovanje v temni noči ni

bilo misliti, ker ti ptički poznajo vse steze, zato smo počasi nesli mrtvega tovariša v dolino.“

„Pa pri Bogu, odšli mi ne bodo, kakor gotovo sem Miranovič!“

„Teško jih bote izsledili, nikar še zasačili, oprezni bodo sedaj še bolj kot poprej.“

„Čujte gospod Pikolini! Vam, ker ste ugleden in pošten mož, vam zaupam: Razun enega poznam vse!“

„Čudom se čudim, i kako ste pa prišli do tega. Skoraj neverjetno!“

„Prav priprosta stvar to. Naučil me je tega nek star stražnik. Takoj prvi teden, ko sem nastopil tukaj službo, dal sem na različnih potih, stezah in prelazih, kjer so domnevana pota tihotapcev, na več krajih namazati grmičevje, drevje in pečine z zeleno barvo, katero imam posebno pripravljeno, da se dalj časa ne posuši.“

„Pustil sem te ptičke lepo v miru, da so dva-trikrat brez ovir prinesli blago čez mejo. Skrivoma smo jih opazovali, a le do slepe doline smo jim mogli slediti, od tam pa zginje vsak sled. To mi je tudi še uganjka.“

„Pa čemu odlašate, da jih ne vtaknete pod ključ, če jih poznate?“

„Čemu? Njih vodnika hočem dobiti. O kako lepo so mi šli vsi na moj lim, no boljše na barvo. Še sanja se jim ne, kake lepe zelene madeže nosijo po obleki. Vidite, vse to vem, a meril sem vse njih stopinje že dlje časa, nobena teh mer se pa ne vjema z onimi stopinjami, katerih sled sem včeraj premeril, ki so bile utisnjene od onega, ki nam je sinoči ustrelil našega ubogega Mirkota.“

„No, gospod vodja, to me pa zanima, prosim povejte mi pa še to, kako ste pa izsledili kraj, kjer naj bi bil stal oni morilec? Občudujem vašo bistroumnost prav odkritosrčno, vi ste pa resnično mož na svojem mestu. Nisem zaman čul slovesa o vašem delovanju, vsa čast gospod Miranovič!“

„Takoj ko pade ubogi Mirko, hitim na ono stran, kjer sem začul strel, in ker je na oni strani smrekov gozd, in mehka tla, ter je padel strel od blizu, smo skrbno in pazljivo jeli preiskavati prostor za vsako smreko. Sreča mi je bila mila. Ne dolgo, pa vidim za debelo smreko izstreljeno „patrono“, poleg pa utisnjenih zelo razločno več stopinj. Vidite, tu je papirnata mera od njih. Skrbno sem jo urezal po stopinjah, in čujte, z nobeno dosedajnih tihotapskih mer se ne ujema.“

„Le pogledjte, nenavadno kratka stopal, široka, in zapazil sem tudi na bežečih sledovih, da morilec našega Mirkota zvraca stopali na znotraj, dotični tihotapec je namreč, kakor se navadno govori, „iksast!“

„Pa hudimana, jaz tu klepečem, pa se mi tako mudi v mesto na sodnijo poročat o nocojsnem dogodku.“

„Srečno pot, gospod Miranovič, oglasite se še kaj pri meni, ko se vrnete, zelo me zanima ta zadeva. Da se je moralo to zgoditi v naši vasi!“

„Miranovič, ti si osel, da, največji osel, kar sem jih kedaj poznal,“ mrmra stražni vodja sam seboj, ko zamišljen hiti proti mestu.

„Čemu sem pripovedoval vse to temu pretkanemu Italijanu. Kako me je motril s svojimi črnimi očmi. No — pa menim, da ne bode blebetal.“

VI.

Zamišljeno zre Pikolini za urno odhajajočim Miranovičem, mrmra nekaj sam zase, popravi klobuk in gre počasi po vasi. Bosopet deček ga sreča in tega ustavi. Tu imaš desetico, idi v Peharčkovo koč, naroči mu, da naj pride on in še enega naj pripelje seboj, dobim voz blaga, pomagala mi bota razložiti.“

Deček vesel desetice, steče urnopet, da izvrši naročilo, Pikolini pa temnim pogledom koraka zamišljen proti domu.

Čez dobro uro prideta že Peharček in Lužar v Pikolinijevo trgovino.

„V kleti mi bodeta pomagala nekoliko urediti, tu imata slivovice, poslužita se, in prigriznita košček sira,“ veli Pikolini, pri tem pa opazuje prišleca, katera čemernih obrazov slastno praznita kozarček za kozarčkom.

„Sedita“, reče Pikolini vse drugačnim glasom kot v prodajalni, ko stopijo v njegovo sobo.

„Tega prokletega Miranoviča moram še nocoj spraviti s pota. To je živ vrag ta h... „financar“, vreden, da ga pekel požre. Vse vas pozna. Namazal je grmovje in pečine z zeleno barvo, potem opazoval in na ta način vse zapisal.“

„Zlod naj ga vzame“, sikneta Peharček in Lužar ob enem. „Sedaj vem, odkod ta p... barva na naši obleki.“

„Ne samo to“, pristavi počasi Pikolini. „Premeril je vse vaše stopinje, in tudi stopinje tistega, ki je nocoj ustrelil enega izmed stražnikov.“

„Če ne pa tako“, mrmra zamolklo Peharček, „potem pa nič drugega ne preostane, tega vruga moramo ugonobiti. Pa — kako in kje?“

(Dalje sledi.)

Dopisi.

Prečna. — Shod mladeniških Mar. družb novomeške dekanije se je na krstnikovo nedeljo v Prečni res kaj lepo zvršil. Zdravih, veselih lic, kakor je pripomnil imeniten gospod, so dospeli do pol dveh fantje iz devetih župnij: Šmarjete, Šempetra, Brusnic, Stopič, Šmihela, Vavtevasi, Mirnepeči in domačinj. — Istotako dobro došli so nam naši dekanijski sosedje, vrli Sentjernejci. Kaj podalo se jim je, da so se pripeljali iz vseh župnij na domačih, kmečkih, slovenskih vozovih z lestvicami, okrašenih z narejenimi in svežimi cveticami, belimi, rudečimi in pisanimi! Bajе so imeli med vožnjo mnogo gledalcev. Tudi to nam je zelo ugajalo, da so imeli lepo, snažno pa kmečko obleko! Kmet je „fest“, če je po kmečko oblečen. Tista gosposka gizdarija in spakarija ni za kmeta, pripravi ga ob vse, celo ob dom! Pohvaliti moramo tudi njihovo lepo vedenje v cerkvi in zunaj nje. — Časten je bil sprevod izpred župnišča v cerkev. Farno bandero je otvorilo procesijo, med njo so se razvrstile štiri lepe družbene zastave z Mirnepeči, Brusnic, Šentjerneja in Šmarjete ali Šmihela. Lepo število je bilo mladeničev. Moške stole so vse napolnili in ženskih do polovice, domači fantje so bili zunaj klopi. Slavnostni govornik, ki je tudi vodil sprevod ob obilni asistenciji, je bil preč. g. kanonik Ant. Žlogar. Kaj primerno je govoril zbranim fantom o njihovem poklicu, o namenu, o izobrazbi s posebnim ozirom na Mar. družbo. Dobro preiščjen, jednat stanovski govor je zadel fantom v srce! Spoznali so iz njega tudi borbo svojega mladega življenja. Pete litanije z blagoslovom ob asistenciji deseterih duhovnikov so zaključile prelepo Marijino slavlje v cerkvi. In bilo je lepo! Cenjeni bravec! Vedi! Tolika družba nadebudnih mladeničev, krasen govor, lepo ubrano petje, toliko preč. mašnikov Gospodovih, potem pa še nova cerkev z novimi oltarji, pa navdušenje sinje! to ni več tužna zemlja, ampak skoraj raj nebeški!

Javni shod se je vršil pod domačo lipo. Na priprosto, pa vendar dostojno prirejenem odru so nastopali razni govorniki, med njimi omenjamo dr. Podobnika, ki je prihitel iz Ljubljane, ki so našim fantom razlagali: kaj je lepo in tudi kaj je grdo, mladeniške čednosti, pa tudi grde razvade današnjih dni. Iz srca so nam govorili, ko so pojasnjevali, da se mladenič ne izobrazuje na plesiščih, po krčmah, ampak v izobraževalnih društvih, s koristnimi predavanji, poštenim berilom, pa tudi z zatajevanjem hudih strasti. Smer vseh govorov se je sukala posebno okoli jedne občutne rane na telesu slov. naroda, okoli nesrečne nezmerčnosti, in mladi goreči govornik šentjernejski je kar naravnost zaklical: „preveč pijemo“. Tako je prav! Najprej se moramo spoznati, potem pridemo do poplavljanja. — Marijina družba in izobraž. društva imajo tu obširno polje, pa tudi prijetno dolžnost, blagonosno delovati med slov. narodom, posebno med slov. fanti, ki so njegova nada in srečna bodočnost. — Žal nam je bilo, da je čas tako hitro potekel! Treba je bilo misliti na dom! Po kratkem in zmernem pokrepčilu so se mladeniči hvaležno poslovili, zasedli svoje vozove ter se odpeljali tako modro, kakor so prišli; mi pa smo jim voščili srečen pot, dober povratek na dom in zopetno svidenje! Pa mnogo vspeha od prijetnega sestanka! Tako Marijina družba izgaja, izobrazuje in vodi mladeniče, pa jih tudi pošteno zabava.

Črmošnjice. Ker „Dol. Novice“ še niso objavile smrti č. g. dekana Gantarja z Vrhniko, jih prosim za natis naslednjih vrstic. Rajnki gospod sicer ni bil rojen Dolenjec, a je večinoma pastiroval na Dolenjskem, koder je imel mnogo prijateljev in znancev. Kot kapelan je deloval osem let v obširni mestni fari Kočevje. Od ondod je bil poslan za duhovnega pastirja v naše Črmošnjice, kjer je župnikoval 15 let, več let sam radi pomanjkanja duhovnov. Kdor pozna naše griče in hribe, bo znal ceniti veliko požrtvovalnost župnika Gantarja. Neumoren je bil tu v šoli in v cerkvi. Po njegovem prigovarjanju se je omislilo lepo novo zvonjenje. Ko je pred par leti obiskal tu svojega sošolca, sedanjega g. župnika, bil je ginjen, ko je po dolgih letih slišal milodoneče pritrkavanje. Mimogrede je obiskal tudi ob cesti več znanih družin, ki so bile zelo vesele ga zopet videti. — Njegove vrline so predstojniki uvaževali in ga določili za dekanijsko župnijo na Vrhniko. Da se niso motili, kaže ondodno delovanje dekana Gantarja. Vrhnika je

prenovljena v krščanskem in ljudskem duhu. Dekan Gantar je vedel o pravem času zavzeti se za ljudsko organizacijo. Vrhnika je pa tudi ob njegovem pogrebu pokazala, da mu je hvaležna. Skoro z vseh hiš so plapolale črne zastave; od vseh strani so prišle množice skazat zadnjo čast svojemu duh. pastirju. Rokodelsko društvo, izobraževalno društvo, posojilnica, mlekarna, gospodinjstva šola, telovadno društvo Orel, požarne brambe itd. so obdajale rakev svojega pospeševalca, ko se je dne 18. junija izročilo njegovo truplo materi zemlji. Bilo je navzočih 49 duhovnikov pri njegovem pogrebu. Ob 50 letnici vladarstva je cesar ranjcega dekana odlikoval s svojim Franc Jožefovim redom. Vrlemu možu blag spomin in plačilo v nebesih!

Iz Adlešič 6. jul. V drugi polovici junija smo imeli več deževnih dni z nevihto in ploho, posebno še po noči. Tako tudi 25. okoli 1. ure po noči, ko je med viharjem, ploho in gromom tudi večkrat treščilo v naši bližini. Med tem tudi v ogel hiše našega župana g. Mik. Črnič v Adlešičih h. št. 9. in v poleg stoječi oreh. Ker je hiša krita s slamo, se je unela in pričela goreti. K sreči pa je gospodar to precej zapazil in pristavil lestvico, popukal gorečo slamo in tako ogenj pogasil, pri čemur mu je pomagal tudi dež, ker se je ravnotakrat ulila huda ploha. Iz strehe je šla strela v sobo, kjer so spali gospodar, žena in bolno dete. Tem ni strela prav nič hudega prizadela, pač pa je sobo na mnogih krajih na stropu in po stenah poškodovala in je odpalo mnogo ometa. Ko bi se unela streha naprej, bi zgorela hiša, štala, hlevi in skedenj, ki je vse skupaj in s slamo krito in najbrž še 2 sosedo. V istem času pa je treščilo tudi še v črešnjo blizu hiše Petra Jankoviča na Bednju h. št. 2., katero je preklala in hudo obelila, da se bo posušila. V Tribučah pa je padala takrat tudi nekoliko toča med dežjem. — Strupena rosa se je pokazala v naših vinogradih že v drugi polovici junija, posebno pri tistih, ki niso o pravem času drugič škropili, ker ni dopustilo deževno vreme. Ista bolezen se je prikazala letos pa zopet, kakor že nekaj let sem, na hrastih, posebno mladih in tudi starejših, posebno tistih, ki so jih obzrlji hrošči in so potem na novo pognali.

Ljubljana. Na delo za proslavo Antona Slomška! Dan 50 letnice smrti Antona Martina Slomška se bliža. Povsod proslavimo velikega verskega in narodnega buditelja Slovencev, povsod naj se vrši njegova proslava v znamenju naše narodne obrambe, katere početnik je bil Anton Martin Slomšek. Kaj pomeni Slomšek za Slovence, ve vsak zaveden Slovenec. Bil je slovenski apostol, narodni učitelj, buditelj in voditelj, mož, ki ga je nam Slovincem poslala božja previdnost. Po Zveličarjevem zgledu je hodil skozi ljudstvo, deleč mu dobrote. Niso bile to „drobtinice“, kakor jih je ta skromni mož sam imenoval, bili so veledari za naš narod, za katere mu mora biti ves narod hvaležen. „Slovenska Straža“ je razposlala poziv po slovenski zemlji k dostojni proslavi Slomškove petdesetletnice. Vsa naša slovenska društva, ganite se! Vaše prireditve morajo v tem letu biti v znamenju Slomškove petdesetletnice! Organizirano slovensko ljudstvo v tem letu pod Slomškovo podobo, pod Slomškovo zastavo! Vsaka teh priredb bodi v korist „Slovenski Straži“, v korist dela, ki ga je pričel Anton Martin Slomšek. Lepa je Slomškova proslava prihodnjo nedeljo na Viču in pri Sv. Tomažu blizu Ormoža dopoldne za društva in vse ljudstvo, prirejena v cerkvi, kjer se v primernem govoru slavi apostolsko delovanje škofa Antona Martina Slomška. Neizmerno je to koristno za versko zavest ljudstva, zato naj bi tudi drugod sledili temu lepemu zgledu. Popoldne naj bi bila velika ljudska slavnostna prireditev. Slavnosti primeren govor in druga navodila se dobe pri „Slovenski Straži“. Pri „Slovenski Straži“ se dobe tudi slavnosti primerne deklamacije, slavnostna kantata Foersterjeva za moški zbor (partitura 2 K), razglednice, Slomškove koleke itd. V 14. dneh izide tudi slavnosti primerna igra, ki se jo bo lahko vprizorilo povsod in ki jo piše odlični pisatelj. Zato že sedaj povsod določite dneve Slomškove proslave in pišite po navodila pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani. S to proslavo okrepimo naše ljudstvo v boju za ono, kar nam je že po besedah Slomškovih drago kot svetle oči: „za vero katoliško in pa besedo materno“. Povsod na delo z geslom: Slomšku v proslavo: Katoliškemu slovenskemu ljudstvu v obrambo!

Dunaj. — Avstrijsko zračno brodovje. — Kar se je pred nekaj leti še dvomilo, je postalo dejstvo, tisočletni stari sen se je uresničil: Človek more letati. — Naglo se razvijajoča tehnika obhaja zmagoslavje. Uprav Avstrijci smemo biti ponosni, da se je letalna tehnika povzdignila do tolike višine. Avstrijec Viljem Kress je bil prvi, ki je pri Dunaju delal aviatične poskuse; a ker ni imel zadostne podpore, ni prodril s svojimi načeli. A v drugih državah so se poprijeli njegove ideje ter jej pripomogli k zmagi.

Zrakoplovstvo je zdaj uresničeno. — Razne države so že začele graditi zračna brodovja. Imenujemo Nemčijo, Francijo, Italijo, pa tudi onstran oceana se gibljejo. Tudi Avstrija ne sme zaostati. Po drugih vzgledih sestavil se je tudi pri nas odbor, ki naj pospešuje osnivanje zračnega brodovja. Ta domovinska ideja se bo le tedaj izpeljala, ako bodo avstrijski narodi tekmovali v požrtvovalnosti pri nabiranju darov. Osrednji odbor na Dunaju namerava sprožiti posebne odbore po vseh kronovinah, ki bodo nabirali doneske, da se čem prej oskrbi zračno brodovje, ki se bo postavilo v službo naše armade in deželne brambe. Osrednji odbor se nadja, da ga bodo v tem stremljenju podpirali vsi rodoljubno misleči Avstrijci. Iz Kranjske so v osrednjem odboru dozdaj gg.: grof Josip Barbo, državni poslanec, podpredsednik državne zbornice Josip Pogačnik in eksccelencia baron Schwegel, član gosposke zbornice.

Domače in tuje novice.

Duhovska vest. G. nadžupnik v Dobropolji Andrej Ramoveš je odlikovan z naslovom duhovnega svetnika, ker ima velike zaslugе za probujo in gospodarski napredek ondotnih faranov.

Iz sodne službe. Okrajni sodnik in sodni predstojnik Ivan Toporiš v Kostanjevici je imenovan za deželnosodnega svetnika v Novem mestu; sodnik dr. Franc Goršič v Ilirski Bistrici pa za okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Kostanjevici. Prestavljen je sodnik dr. Pavel Skaberne iz Vrhnike v Litijo; sodnik Anton Kajfež iz Vel. Lašč v Radovljico; okrajni sodnik dr. Metod Dolenc je imenovan za okrajnega sodnika pri graškem nadsodišču.

Srednješolsko. Gosp. dr. Jakob Kelemina je postal stalni učitelj na tukajšnji gimnaziji. Profesor Josip Jenko, ki je nekdanj služboval na tukajšnji gimnaziji, je iz Sereta premeščen na gimnazijo v Trst.

Šolsko. V nekaterih kronovinah so dež. zbori sklenili šolske zakone glede c. kr. okrajnih šolskih nadzornikov, med njimi tudi Kranjska. Vsled tega bo vlada prevzela tiste nadzornike, ki so imeli dosedaj le dopust od svojega učiteljevanja, v državno službo za stalno ter bodo imeli značaj državnih uradnikov.

Pri tukajšnjem c. kr. okrajnem glavarstvu je nastopil službo g. Pavel vitez Langer pl. Podgoro, ker ima g. komisar dr. Linninger daljši dopust.

Umril je v Prečni dne 6. julija t. l. po kratki bolezni Jožef Murgelj, posestnik iz Daljnjvrha h. št. 10. Bil je obče čislán, skušen mož, dolgoletni občinski odbornik in svetovalec, priden, varčen, umen gospodar, pa skoz in skoz značajan mož, neomajen pristaš S. L. S., kakor tudi mnogo let ključar podružne cerkve sv. Križa na Gor. Kamencah. — Počivaj v miru blagi mož! Duši tvoji sveti večna luč!

Iz Metlike se poroča, da je umrl občečislani mešanec g. Fran Guštin st., trgovec in svoječasní župan. Bil je v soboto pokopan ob mnogobrojni vdeležbi. N. p. v m.!

V Gradcu je umrl vseuč. profesor dr. Štrekelj, urednik slov. narodnih pesem v Matični izdaji.

Za mednarodni evharistični shod na Dunaju je se oglašiti najpozneje do 15. julija pri župnijstvih, v našem mestu pri g. vikariju Supinu. Vse priprave kažejo, da bo ta kongres prekašal vse dosedanje, saj stoji pod pokroviteljstvom samega svetlega cesarja, ki se bo vdeležil procesije z vsem svojim dvorom in z najvišjimi dostojanstveniki. Kardinalu, papeževemu legatu pošlje v Rim svoj dvorni vlak, ki ga pripelje na Dunaj. Sv. Rešnje Telo se bo v procesiji vozilo na galavozu slavne cesarice Marije Terezije, spremljali je bodo vsi cesarski principi v galavozih in pa na konjih. Oglašeni je že do sto kardinalov in škofov iz raznih krajev sveta. Vse se bo klanjalo evharističnemu Bogu, prosilo ga milosti za svoja srca in za svoje domovine.

II. občni zbor obrtne zadruge mizarjev za politični okraj Rudolfovo se vrši v nedeljo, 14. julija 1912 ob 2. uri popoldan oziroma pri nezadostnem številu udeležencev eno uro pozneje v prostorih „hotela Jacaz“ v Rudolfovem s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelnika o blagajniškem stanju zadruge. 2. Volitev načelnika, podnačelnika, 6 odbornikov in 3 namestnikov.

Na novomeški gimnaziji je bil sklep šol. leta v soboto, 6. julija. Po zahvalni službi božji so se vršili sprejemni izpiti za I. razred. Vseh 34 priglašeni učencev je prestalo skušnjo z dobrim uspehom. Sprejemali pa se bodo učenci tudi v začetku novega šolskega leta, dne 16. septembra. — Matura se začne 12. julija. — Letno izvestje prinaša na prvem mestu od prof. dr. Tiller-ja v slovenskem jeziku poučno razpravo „Ustavoznanstvo Avstrijsko-ogrske države,“ ki bo ne samo v strokovnjaških,

ampak tudi v širših krogih gotovo vzbudila dosti zanimanja. — Na drugem mestu sledé šolska naznanila od ravnatelja. Koncem šol. leta 1911/12 je bilo 272 javnih učencev in 7 privatistk. Od teh je dobilo odliko 38 + 3, za višji razred sposobnih (z dobrim uspehom) je 172 + 3, splošno sposobnih 17 + 1, nesposobnih 28, ponavljalni izpit jih ima 16 in 1 je neizprašan. Primerjajoč uspehe zadnjih let vidimo, da naša gimnazija od leta do leta bolj napreduje. Tudi število učencev raste vedno bolj, k dvema razredoma sta obstojali že par let vzporednici. Z novim šol. letom se preseli zavod v novo poslopje. Gotovo je, da si bodo oddahnili učenci in profesorji. Kakšnemu namenu se izroče stari prostori, še ni določeno. Ugiba se mnogo. Najbolj prav imajo oni, ki pravijo, da bi bilo v prid zdravstva, do tal podreti trdnjavo — bacilov.

Meščanska zveza je v petek dne 5. t. m. zaključila svoj trimesečni stenografski tečaj, ki ga je vodil njen predsednik g. profesor Makso Sever. Ob sklepu tečaja, ki je bil jako dobro obiskan, podal je g. profesor v kratkih potezah zgodovino in razvoj stenografije. Za vodstvo tečaja se mu je v imenu „Mešč. zveze“ zahvalil vikar Supin, gdčna. Stanka Budnova pa v imenu udeležnikov ter mu je podarila lepo darilce. Bog plačaj g. profesorju njegov trud! — Na dan sv. Petra in Pavla je „M. zveza“ priredila tudi izlet pod Trško goro h kuharici, ki se ga je vdeležilo lepo število članov. „M. zv.“ torej ne spi, kakor je želja nekaterih, ampak vrlo deluje.

Deželni zbor Kranjski in deželne finance. S tem naslovom je bivši deželni glavar dvorni svetnik Fran pl. Šuklje na svetlo dal studijo o financah naše dežele. Časniki vseh strank naše dežele so pisali o njej, vsak iz svojega stališča. Nam se zdi, da bi bil morda g. pisatelj najbolje pogodil, ako bi ne bil s svojo studijo nastopil poti javnosti, ampak jo kot spomenico izročil svojemu nasledniku, da bi jo uvaževal pri upravi deželnega gospodarstva. Sicer pa mislimo, da bo S. L. S. itak upoštevala tiste nasvete, ki se vjemajo z njenim programom in ki bi ne zadeli na splošen odpor, kakor n. pr. vinski davek, ki so ga tudi v državnem zboru odklonili vsi agrarci. Brošura je dala priložnost deželnim poslancem, da jo temeljito preštudirajo in v prihodnjem zasedanju ukrenejo, kar bo v blagor naše dežele.

Nezgoda. Pri razstrelbi skalovja je kamen smrtnonevarno poškodoval gospo Marijo Konda iz Semiča. Prepeljali so je v deželno bolnico.

Nezgoda. Dne 26. junija se je peljal g. župnik Česenj s Podgrada proti mestu. Pri ovinkih nad Težko vodo nasproti pridri Lončaričev avtomobil. Konj se splaši, prevrne voz in župnik odleti k sreči na mehko tratino tako, da se mu razen strahu ni nič hujšega pripetilo. Gospodje so župnika spremili do Zajčeve gostilne, od koder se je podal domov. Kočija pa je zelo poškodovana.

Občni zbor novomeške čebelarke podružnice se bode vršil v nedeljo dne 28. julija t. l. popoldne ob 3. uri pri g. J. Dreniku v Bršljinu. — Dnevni red: 1.) Poročilo o delovanju čebelarke podružnice. 2.) Volitev odbora. 3.) Predavanje o naprednem čebelarstvu. — Vabljeni so vsi člani čebelarke podružnice in drugi čebelarji iz novomeške okolice, da se udeleže zborovanja v obilnem številu.

Vendar se je posrečilo dobiti pisca članka „Pod svobodnim solncem“ v osebi kap. vikarja Supina, ki je včeraj sam to pred sodnijo priznal. G. župan bodo sedaj zopet lahko za nekaj časa mirno spali.

Utopljenca je našel v Krki 26. junija ribič Lukšič iz Irčevasi. Iz delavske knjižice je razvidno, da je bil to Miha Pibernik iz Sv. Križa pri Kamniku. Opazilo se ni na njem nič nasilnih znakov.

Iz Št. Ruperta se poroča, da je iz občinske pisarne izginil obč. blagajnični dnevnik, ki ga je vodilo prejšnje liberalno županstvo. S. L. S., ki je prevzela županske posle, je prišla na sled raznim nerednostim.

Vseslovanski sokolski zlet je bil v Pragi o Petrovem. Znamenito je, da sta v tekmi zmagala dva Slovenca g. Vidmar kot prvi in g. Fuchs kot tretji.

Ali nas bodo Nemci na Štajerskem in Koroškem osramotili? Mala Koroška sama prispeva samo za „Südmarko“ na leto 40.000 K, poleg tega prispeva še velike vsote za nemški „Schulverein“. Nemška Štajerska prispeva za „Südmarko“ na leto 79.389 K. Ali ob teh številkah ni premajhna naša požrtvovalnost za „Slovensko Stražo“? Odgovorite od povsod z darovi „Slov. Straži“!

Nesreča ne počiva. V sredo je pri kopanju gramoza za zid pri pokopališču v Gabrju skala se utrgala in lobanjo prebila Francetu Škedelj, ki je čez eno uro potem v nezavednosti izdihnil. N. p. v m.!

Ogenj je zadnjo sredo popoldne v Mokrepolju ob državni cesti posestniku Turku uničil vsa gospodarska poslopja in nekaj

živine. Gospodar se je pri reševanju živine nevarno opeknel ter se zdaj zdravi pri usmiljenih bratih.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu juniju 1912 je 172 strank vložilo 46.364 K 96 h, 226 strank vzdignilo 93.769 K 53 h; 12 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 15.050 K. Stanje vlog 3.342.056 K 46 h. Denarni promet 372.723 K 90 h. Vseh strank bilo je 941.

Hranilnica in posojilnica v Kandiji je imela meseca junija prejemkov: K 70.502'62, izdatkov: K 59.996'95, vlog: K 39.920'88, dvignjenih vlog: K 50.784'02, vrnenih posojil: K 12.193'42, izplačanih posojil: K 6445'—, promet K 130.499'57.

5000 kron vreden dobitok zastonj zamore zadeti poleg 400.000 zlatih frankov, kdor naroči turško srečko v korist Slovenski Straži na mesečne obroke po 4 krome 75 vin. — Pojasnila daje g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Pri deželnem sodišču v Ljubljani je bila 4. in 5. julija obravnava proti tržnemu komisarju Ribnikarju, obtoženemu radi hudodelstva javne nasilnosti po §§ 5. in 85. glede na znane septemberske dogodke v Ljubljani l. 1908. Prišlo je na dan dokaj umazanega perila. Vendar ga je sodišče oprostilo, ker se ni moglo prepričati o zanesljivosti glavne priče, in ker je nasprotno mnogo prič trdilo, da je Ribnikar ljudi miril, ne pa hujskal.

Glasba. Preč. g. Jakob Aljaž nas je zopet razveselil z novim zvezkom svojih skladb, t. j. VIII. zvezek, obsegajoč 4 mešane in dva moška zbora. Krepka, zdrava glasba, v melodiji in harmoniji in te zbere kar najtopleje priporočamo.

Gospodarske drobtine.

— **Oddaja umetnih gnojil.** Umetna gnojila je treba pravočasno naročiti in pravočasno vzeti. Sicer se kažejo pri oddaji same nepravilike. Nekateri naroča umetna gnojila dosti zgodaj, pa jih ne pridejo iskat, drugi zopet jih naroče bolj pozno, pa jih hočejo takoj imeti. To ne gre! Po vrsti, kakor se naroče, jih tudi ni mogoče zmeraj oddajati. Edino pravo je, da se sploh zgodaj naroče tako, da se pravočasno dobi vsa potrebna množina. Le v tem slučaju je mogoče zadovoljiti naročnike, sicer se pa redno dogaja, da jih zmanjka in da se morajo naročniki prazni vračati. — Podružnica nima stalne zaloge umetnih gnojil. To naj si naši gospodarji dobro zapomnijo. Ona kupuje in oddaja gnojila proti naročilom, ki se morajo zaarati. — Letos se je pokazala tudi ta nepravilika, da so vreče raztrgane. Podružnica se je zaradi tega na merodajnem mestu pritožila. Če smo dobivali umetna gnojila v prejšnjih letih v celih vrečah, se nam morajo tudi sedaj v celih vrečah oddajati.

Loterijske številke.

TRST.	28. junija	63	54	8	19	20
GRADEC.	6. julija	54	69	78	85	1

MOJA STARA 38-24-11

skušnija je in ostane, da je za odstranitev pég, kakor tudi v dosego in ohranitev nežne in mehke kože ter bele polti najboljšo sredstvo svetovno-znano milo „Steckenpferd-Lilienmilchseife“ znamke Steckenpferd tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. Komad po 80 h se dobi v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in vseh v to stroko spadajočih trgovinah. — Istotako se priporoča Bergmannova lilijina krema „Manera“ kot izborna sredstvo za ohranitev nežnih, belih, ženskih rok; lonček po 70 h se dobi v vseh trgovinah.

Ivan Kuntara : tapetnik in dekoratnik :
v Šmihelu pri Rudolfovem

se priporoča slavnemu občinstvu in gg. graščakom okolice v izvršitev vsakovrstnega v stroko spadajočega dela in sobnega tapetovanja. — Za naročilo zadostuje dopisnica. 132-13-2

Burgit

mi je odstranil vse kurje oči tekom par dni, tako, da ga zamorem vsakemu lahko priporočati.

148-3-1 Franc Kenda, Rudolfovo.

BURGIT me je rešil kurjih oči tekom 6 dni; trpel sem že čez 16 let, zato Vam izrekam zahvalo za Vaše priporočilo.

Juraj Žagar, Marija Bistrica, Herv.

BURGIT je hitro deloval, tekom nekaj dni sam bil rešen kurjih oči in vseh bolečin, kar priznavam, da je to najboljšo sredstvo.

Miha Oswald, Kostanjevica.

☛ Dobi se po 30 vin. komad pri: Ivan Svetec, brivec, Rudolfovo, Glavni trg.

Otrokom najboljše!

To je in ostane:

Kathreinerjeva

Kneippova

sladna kava.

Kathreinerjeva krepi male in povzročuje, da mleko prija, kjer bi se samo upiralo.

Kathreinerjeva
prinese otrokom hišo

Polkrita kočija (landauer)

skoro nova, malo rabljena, je radi opuščenja konj ceno na prodaj. Naslov in fotografija kočije na ogled v našem upravnistvu. 147-3-1

Milijoni **Kašalj** hripavost, katar, zasliženje, dušljivi in oslovski kašelj

s Kaiserjevimi prsnimi karamelami „s tremi smrekami“.

6050 notarsko poverjenih izpričeval od zdravnikov in privatnih oseb dokazuje gotov uspeh. - - -

Bonbončki jako dobro prijajo in so ugodnega okusa.

Paket 20 in 40 vinarjev, ovojček 60 vinarjev, se dobiva pri lekarnarjih: 1-20-18

Karl Andrijanič in J. Bergmann v Rudolfovem.

Naznanilo in priporočilo.

Uljudno podpisana naznanjava, da sva prevzela

Ignac Košakovo nekdanj Brunner-jevo

gostilno

kjer bodeva točila dobra dolensjska vina in pivo ter imela vedno mrzla in gorka jedila po zmernih cenah in točni postrežbi pripravljena.

Kegljišče je še oddati društvom nekaj večerov.

Priporočava se za mnogobrojen obisk — z velespoštovanjem

Neža Perko — Fran Perko.

NĀZNĀNILO!

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem se s 1. julijem preselil iz Skabernetove gostilne v svojo lastno hišo, kjer bom tudi naprej izvrševal gostilničarsko obrt. Potrudil se bom, da bom slav. občinstvu kar najbolje postregel.

Za tujce je na razpolago več lepih sob za prenočišče po prav zmernih cenah.

Za obilen obisk se najuljudneje priporoča (151-2-1)

Ivan Jakše, Rudolfovo

NĀZNĀNILO!

Več sto hekto dol. vina 145-2-1
proda se pri oskrbništvu Nemška vas - Krško.

Posestvo na prodaj.

Proda se na Toplicah pri Novem mestu hiša št. 49, vrt ter vse zemljišče. Hiša je pripravna za vsako obrt. Kupec si naj ogleda. Cena se poizve pri upravništvu Dol. Novic. — Ignacij Derganc, posestnik. 139-2-2

HOTEL FERLIČ

v Novem mestu, Glavni trg

najvljudneje priporoča udobno urejene zračne sobe za prenočišče po ugodnih cenah, vedno sveže pivo bratov Reininghaus ter izvrstna domača vina. — Na razpolago so vedno topla in mrzla jedila. — Postrežba točna in solidna. — K vsakemu vlaku vozi lastni omnibus.

Ker sem prevzel kupnim potom tudi 150
„Medvedov omnibus“

bodem vozil k vsakemu vlaku in ob vsakem vremenu ter se tedaj tudi v tem oziru lepo priporočujem cenjenim someščanom kakor slavnemu občinstvu v blagohotno uvaževanje.

Odličnim spoštovanjem **Ljudevit Ferlič, mesar in gostilničar.**

VINO prav dobro, belo in rudeče, domačega pridelka leta 1911. In za domačo porabo leta 1909 po 40 vin. na liter v grajščini Bajnof pri Rudolfovem.

Tu Vam nudimo izvrstni Fellerjev rastlinski fluid takoimenovani „Elza fluid“, o katerem smo prepričani, da ublažuje bolečine, krepi in zdravi kite, žile in ude ter preganja vnetje. Isto učinkuje pomirujoče proti revmi, nervoznosti, bodeanju, glavobolu in zobobolu, proti bolečinam v vratu, v križu in je izvrstno sredstvo proti migreni; okrepuje oči — sploh zavaruje proti posledicam prehlajenja, kakor kašelj, hripavosti, nahu du itd. — Pristno le z imenom „Feller“ na steklenici. 12 malih, ali 6 velikih, ali 2 specialnih steklenic franko K 5.—, 24 malih, ali 12 velikih, ali 4 specialnih K 8.60, in 48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih K 16.— poštne prosto.

Konečno naznanjamo, da se poslužuje tisoče ljudi z uspehom Fellerjevih odvajajočih rabarbara — in „Elza pil“ proti bolečinam v želodcu, krču, in proti pomanjkanju teka, gorečici, bruhanju, slabostim, kolcanju, napetosti, zabasanosti ter proti motenju prebavanja. Šest skatljic K 4.— franko.

Varujte se ponarejanja! Kdor želi pravi Fellerjev fluid in prave pile, naj naslovi svoje naročilo na

E. V. Feller, dvorni lekarnar v Stubici
Elsaplatz št. 287 (Hrvaško).

44-10-8

MOJ STARI

38-10-6

nazor je in ostane ta, da je proti prhljaju, prezačasni osivelosti in izpadanju las, kakor sploh za negovanje las, najboljšo sredstvo svetovnoznan „Steckenpferd-Bay-Rum“ znamke Steckenpferd, tvrdke Bergmann & Co., Tetschen a/E. — Dobi se v steklenicah à 2 K in 4 K v vseh lekarnah, drožerijah, prodajalnah parfumov in brivnicah.

Priporoča se Vam!

Kdor potrebuje železnino, traverze, cement ter zanesljive češke stroje, slamoreznice, čistilnike (pajkelne), mlatilnice in gepelje, naj se obrne na tvrdko

Butara Anton,

131-3-2

Novo mesto, Glavni trg (zraven Božiča).

Nizke cene!

Postrežba točna!

Rojaki, podpirajte domače obrtnike!

A. Kokalj-a naslednik:

JOSIP ZAGORC,

kamnosek v Bršljinu št. 27

se priporoča za vsa v kamnoseško stroko spadajoča dela. — Izdeluje zlasti krasne

nagrobne spomenike

po najnižjih cenah, po naročilu iz raznovrstnega marmorja, ima jih tudi vedno v zalogi, da si jih vsak lahko ogleda.

Naročila izvršuje natančno po dogovoru, cene brez konkurence.

Za obila naročila se priporoča — z odličnim spoštovanjem

149-3-1

JOSIP ZAGORC, kamnosek.

Popolnoma varno naložen denar Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

  $4\frac{3}{4}\%$ 5-0-12

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Parna opekarna v Zalogu - Breitenau

naznanja, da je obče priljubljena, sedaj žgana

 zarezana

in stavbena opeka

v veliki množini na razpolago in se zamore takoj dobiti. Cena najnižja, kakovost izborna.

Naročuje se lahko po dopisnici. 46-0-9

Za prihodnje šolsko leto se sprejmejo deklince na stanovanje in hrano.

Sobe so svetle in zračne. Hrana zdrava in tečna. Nadzorstvo skrbno. Mesečina 50 kron.

Hed. Pehani, ravnateljeva soproga

Ljubljana, Gorupove ulice št. 3/1.

125-3-3

KEIL-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.
Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.
Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Keil-ovo leščilo za pòde 90 vin.
Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah,

ima vedno v zalogi trdka:

J. PICEK, Novo mesto.

Črnomelj: Anton Zure.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Frane Dolenc.

Ljubljana: Leskovic & Meden.
Škofja Loka: M. Žigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.
Radovljica: Oto Homan.

85-6-6

: Edino pristno domače žganje! :

Slivovka, Brinjevec, Grenčica, Planinski
-- liker, Višnjevce ter dobro znani --

„Carski hruškovec“

se dobi v trgovini „M. Seidl nasl.“

BRATA KOBÉ

- kjer prodajajo tudi v vsaki množini -

 „najbolj zanesljiva semena“

kakor: krmilno peso, repo, korenje, raznovrstne trave, čebulček, ter zanesljivo

-- „kranjsko in nemško deteljo“. --

Oglas.

136-3-2

Srečke v korist „Slovenski Straži“

prinesó obmejnim Slovencem pomoč, naročnikom v srečnem slučaju bogastvo. Nihče naj ne zamudi

 žrebanja turških srečk dne 1. avgusta t. l.

pri katerem bo vzdignjen glavni dobitek

čistih **400.000 zlatih frankov.**

Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastonj. Pojasnila daje za „Slov. Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Lepo posestvo na prodaj.

Tik okrajne ceste blizu lepega trga na Spodnjem Štajerskem; lepi svet, pripraven prostor za kakega roko-delca ali tudi za malo trgovino; lepo dvoje poslopje, lepe njive, travniki in gozd. Cena 6000 kron.

Več se izve pri upravnistvu.

111-5-5